

Samlingen av frimerkene fra

DET FRANSKE SAMVELDE

er en av de mest instruktive og interessante.

På «jakten» etter frimerkene fra det franske Samvelde lærer De bedre å kjenne de områder det består av og det kulturelle arbeid som Frankrike utfører. De foretar en reise verden over, samtidig som De er opptatt med Deres hyggeligste beskjeftigelse — *filatelen*.

Men De må heller ikke se bort fra at samtidig som De på denne måten får en hel del kunnskaper, foretar De også en utmerket pengeanbringelse. De land som tilhører Det franske Samvelde har i løpet av hundre år utgitt frimerker til en pålydende verdi av noe under tyve tusen francs. I dag er disse samme frimerker verdsatt til flere millioner.

ROBSON LOWES AUKSJONER

London og Bournemouth

---

9. juli SPESIALAUKSJON nr. 688, kl. 14. *Storbritannia*. Enestående samling av de graverte merker, nesten 800 1 d. svarte 1840, nesten 100 2 d. blå, 1 d. rød 1841 (sjeldne blokker), 2 d. blå, 1847 pregetrykk med 10 d. plate 2 fireblokk, gode surface printed, 20de århundre og tjenestemerker. Omfatter også intakte samlinger, sjeldne avstemplinger etc. To store privat-samlinger er inkludert i denne auksjon.
16. juli SPESIALAUKSJONER nr. 689—690, kl. 11 og kl. 14. Omfatter *Det britiske imperium* med en 30 binds samling som selge setter ordre av R. O. Hall, Wigan, Lancs. Ved auksjonen selges over 600 lotter, bl. a. delvise spesialsamlinger fra *Barbados, Kanada, Ceylon, Gibraltar, India, Jamaica, Malta, Mauritius, Newfoundland, Rhodesia, St. Vincent, Trinidad* samt deler av generalsamlinger.
19. juli ALMINNELIG AUKSJON nr. 691—692, kl. 11 og kl. 14 i *Bournemouth*. *Det britiske imperium* er særlig godt representert med samlinger og blandede lotter. Hele land samlinger og gode deler av samlinger fra *Kanada, Egypt, Storbritannia, Kenya, Newfoundland, Syd-Afrika* og *Straits*. Likeledes et par gode samlinger fra *Tyske småstater, Luxemburg* og *Sambandsstatene*.
30. juli POSTHISTORISKE AUKSJONER nr. 693—694, kl. 11 og kl. 14. Omfatter usedvanlig vakkert materiale. Den verdifulle samling av *skipsbrev* selges etter ordre fra H. C. V. Adams, F.R.P.S.L., *Jamaica* etter ordre av kapt. J. V. Warner, *Aden* og *luftpost* etter ordre av J. Younnie Mann, og *London Penny Post* (Dockwra Type) etter ordre av H. L. Giles. En verdifull referensesamling av *Dronning Victoria* avstemplinger fra *India*, omfattende over 1200 konvolutter og mange hundre frimerker, selges likeledes.
-

Vår verdensomfattende kjøps- og salgsorganisasjon er blitt ytterligere utbygd ved etableringen av en amerikansk filial som står til våre kunders tjeneste. Kommende sesongs salg ordnes nå og samlere som ønsker å selge sine samlinger anbefales å henvende seg til oss snarest mulig.

ROBSON LOWE LTD.

50 Pall Mall, S. W. 1

L O N D O N

Tel.: Abbey 4034

721 Widener Building

PHILADELPHIA

Penn., U. S. A.

Telegramadresse: STAMPS LONDON

norsk FILATELISTISK TIDSSKRIFT

TIDSSKRIFT
FOR FRIMERKESAMLERE
UTGITT AV NORSK FILATELISTFORBUND

REDAKTØR: JARLE O. STENSDAL

Redaksjonens adresse:
Postboks 46 — Høvik

NR. 6

JUNI 1947

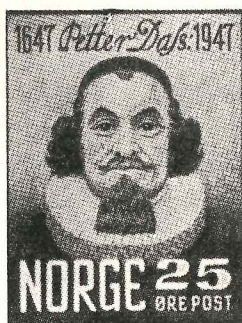
6. ÅRG.

„Vær hilset, I Nordlands bebyggende Mænd“

PETTER DASS 1647–1947

Når Nordlandsjektene kom til Bergen i stevnetiden, hadde de en svart lapp på råseilet. Det var til minne om *Petter Dass* sa nordlendingene når de ble spurt.

Petter Dass er kanskje den mest levende sagnfigur i vårt land, og han er blitt Nordlands folkehelt, ikke ved å øve krigerske heltegjerninger, men ved å gjøre Nordland levende gjennom sine skrifter for nordlendingene selv og for hele folket vårt. Han ble født i 1647 og var prest i Helgeland fra 1673 til sin død i 1707, de siste atten årene satt han som sokneprest i Alstahaug. Petter Dass var en dyktig og myndig prest, som så mange andre. Men når han minnes framfor de andre, da skyldes det hans «Nordlands Trumpet», det eneste diktverk fra 1600-årene som har holdt seg levende og friskt til denne dag. Han skriver med et smittende humør og gir sin skildring en enkel rytmisk form med smellende rim som gjør at verselinjene lett fester seg i minnet. — Enda sterkere enn gjennom «Nordlands Trumpet» virket han i lange tider ved sine katekismussanger; det var en omskrivning av Luthers katekismus på vers til kjente melodier, og de ble sunget over hele landet like opp til vår egen tid.

Petter Dass was born in 1647. He was a clergyman in the districts of Helgeland from 1673 till he died in 1707. For the last 18 years of his life he was the renowned Vicar of Alstahaug. Like many other Norwegian clergymen he was a clever and masterful spiritual. But the reason why he is remembered when others are forgotten,

is that his «Trumpet of Northern Norway» is the only Norwegian poetical work from the 17th century that is still living on the tongue of the people. With enthusiasm and great sympathy he describes his dear Helgeland and the Northern Norway, the life and habits of the peasants and their animals, the fishermen and the sea. His style is full of humour and his descriptions given in a vivid but simple lilt with sounding rhythms, easy to remember.

Besides his «Trumpet of Northern Norway», his «Songs of the Catechism», a versification of the Lutheran catechism to wellknown melodies, have been sung by the people up to this time.

NORSK FILATELISTFORBUND

STYRE 1946 - 1949

President: *Skipsreder F. Walter-Johannesen, Bergen.*
Visepresident: *Kunsthändler Arnstein Berntsen, Oslo.*
Styremedlemmer: *O.r.sakfører Arne Perleff, Trondheim.*
Chr. M. Jacobsen, Egersund.
Birger Heggan, Oslo.
Forbundets adresse: *Torvalmenning 4 IV, Bergen.*
Forbundets forretningsfører: *F. C. Svendsen jr., Sportsdepotet, Bergen.*

MEDLEMMER AV REPRESENTANTSKAPET 1946-1949

Arbeidernes Filatelistklubb:
Ths. Hoffmann, Birger Heggan.
Bergens Filatelistklubb:
Johs. Jellestad, F. Walter-Johannesen,
Einar Osc. Schou.
Bærum Filatelistklubb:
***
Drammens Filatelistklubb:
Ing. H. Sverdrup, ing. H. Bugge.
Egersund Filatelistklubb:
Chr. M. Jacobsen.
Elverum Filatelistklubb:
Håkon G. Hanssen.
Fredrikstad Filatelistklubb:
Gottfried Caspersen.
Gjøvik Filatelistklubb:
Adolf Haugom.
Grimstad Filatelistklubb:
Stoffer Line.
Halden Filatelistklubb:
Alf Abrahamsen.
Hamar Filatelistklubb:
Cato Gulbrandsen.
Haugesund Filatelistklubb:
***
Hønefoss Filatelistklubb:
H. Harlund.
Kristiansands Filatelistklubb:
Sigurd B. Johnsen, Hilmar Nilssen.
Kristiansund Filatelistklubb:
O.r.sakfører Kr. Fasting.
Lillehammer Filatelistklubb:
***
Lillesand Filatelistklubb:
Ragnar Harring.
Mosjøen Filatelistklubb:
Jan Brechan.
Moss Filatelistklubb:
Leif Mürer.
Nordenfjeldske Filatelistforening, Trondheim:
Arne Perleff, John Brækstad.
Notodden Filatelistklubb:
Andreas Lippestad.
Odda Filatelistklubb:
M. Lekve.
Oslo Filatelistklubb:
Anton Holmboe, Per Gellein, M. C. Rosenhavn,
Jarle O. Stensdal, Viggo Dunér, H. E. Matfeld,
Egil Meidell Hopp, Anders Trøsvik, Dan Thune-
Larsen, Odvar Johs. Witzøe, Arnstein Bernt-
sen, I. I. Jacobsen, Bjarne Gundersen.
Sandefjord Filatelistklubb:
A. Storm.
Sandnes Filatelistklubb:
Bernhard Vagle.
Sarpsborg Filatelistklubb:
Jens Martinsen.
Skiens Filatelistklubb:
Peder Jensen.
Troms Filatelistklubb, Tromsø:
Einar Eriksen.
Tønsberg Filatelistklubb:
M. Hauge, Eug. Hanssen.
Ørsta Filatelistklubb:
Sigurd Sveen.
Aalesund Filatelistklubb:
Alb. Ottersen.
Aasgaardstrand Filatelistklubb:
Edw. Chr. Hannevig.

Under klubb, hvor intet navn er oppført er ingen representant oppnevnt.

En hilsen fra forbundets nye president,

skipsreder F. Walter-Johannesen,
Bergen.

Som den nyvalgte President i Norsk Filatelistforbund må jeg på denne måte få takke klubbene og deres representanter for den tillit og ære som er vist meg og som også kommer den klubb til gode som jeg har den ære å representere.

Når jeg nå skal overta verdigheten som Norsk Filatelistforbunds første president, finner jeg det på sin plass først og framst å bringe en takk på samtlige klubbers vegne til det avgåtte styre: d'herrer Per Gellein, J. Jellestad og K. J. Wessel Wilthil. En takk som jeg tillater meg å adressere til den avgåtte formann herr Per Gellein.

Jeg tror jeg kan si at Norsk Filatelistforbund er herr Gellein stor takk skyldig for det arbeid som han har nedlagt for Norsk Filatelistforbund, godt støttet av sine to styremedlemmer. Det kan bli vanskelig å ta arven opp etter herr Gellein og jeg tør be klubbene unnskyldte om arbeidet i min nye stilling til å begynne med ikke svarer til forventningene.

Med hensyn til det avgåtte styre beklager jeg at dette offisielt ved et landsmøte ikke fikk den hyllest det hadde krav på, men jeg håper at d'herrer innen det gamle styre finner å kunne ta imot takken på denne måte, og føler jeg meg forvisset om at jeg har samtlige klubber innen forbundet med meg når jeg frambringer vår takk gjennom tidsskriftet.

Samtidig ønsker jeg de nye styremed-

lemmer d'herrer Arnstein Berntsen, A. Perleff, Chr. M. Jacobsen og Birger Heggan velkommen i styret og håper at samarbeidet innen dette vil bli det beste.

Jeg kan heller ikke unnlate å frambringe Norsk Filatelistforbunds hjerteligste takk til Forbundets mangeårige forretningsfører herr H. E. Matfeld. Herr Matfeld har på en utmerket måte ivare tatt denne stilling som forretningsfører for forbundet og det også i en meget vanskelig tid. Når herr Matfeld nå fratrer, skyldes ikke dette annen grunn enn at han nå har fungert så lenge at han synes det var på tide at andre slapp til.

Til klubbene vil jeg gjerne på styrets vegne få lov til å si at hvis Norsk Filatelistforbund skal bli det vi alle ønsker det skal, så må der samarbeid til. Et sådant samarbeid kan først og fremst komme i stand ved at klubbenes kontakt med styret er den aller beste og at klubbene gjør sitt til at styrets arbeid ikke blir forsinket, så kostbar tid derved går tapt. Enhver sak som klubbene mener er av interesse for forbundet vil styret ta seg av så godt som det er gjørlig og styret er også lydhør for alle forslag som kan være av interesse for filatelien.

Med disse ord tør jeg på styrets vegne atter takke for den tillit som er vist oss ved dette valg, en tillit som vi håper vi ikke skal gjøre til skamme.

Den Internasjonale Frimerkeutstilling i New York

17. til 25. mai 1947

Av ABR. ODFJELL

Til den 6. mai 1940 hadde England bestemt å feire 100 års dagen for det første frimerke med en utstilling i London. Store forberedelser var gjort, men så kom krigen, og festlighetene ble bare en lokal utstilling i Royals lokaler på Devonshire Place, London. Likedan gikk det med Sveits og Brasil, en enkel, mindre affære av lokal art. Men så kom 100 års dagen for U.S.A.s første frimerker — de bekjente 5 og 10 c. merker som ble utgitt den 17. mai 1847 — og i New York ble der i år den 17. mai åpnet en utstilling av de største dimensjoner for å feire begivenheten.

Utstillingen ble avholdt i Grand Central Palace. Dette er en stor messebygning i hjertet av New York, hvor der hver uke avholdes messer og utstillinger av alle slags. Alt er i store dimensjoner, således også de 3 etasjer som frimerkeutstillingen opptok. Jeg vet ikke hvor mange mål utstillingen omfattet, men sier en at hver etasje har en grunnflate av 4 til 6 mål — blir det samlede flateinnhold noe mellom 12 og 18 mål. Her var først og fremst ca. 100 booths — butikker — for frimerkehandlere fra U.S.A., Storbritannia og andre européiske land. Her var flere engelske miles med utstillingsrammer, her var postdepartementets trykkeriavdeling med maskiner som demonstrerte trykningen eller frimerkeproduksjonen. Her var en stor konvoluttmaskin, et posthus som solgte for flere millioner dollar i frimerker og ekspederte 600 000 førstedagsbrev. Her var foredragssal for flere hundre tilhørere, lunsj- og forfriskningsbutikker, store kontorer, dommerværelser og lagerrom for over 1000 albums. Her var over 300 funksjonærer, og i de 8 dager utstillingen var åpen, var der over 180 000 besøkende. En alminnelig billett kostet 50

cents + 10 cents i avgift til staten, det er kr. 3.00 pr. billett. Regner en at 150 000 betalte, blir det 450 000 kroner. De 100 frimerkehandlere betalte mellom 300 og 1000 \$ for sine stands. Sier en i gjennomsnitt \$ 300.—, blir det nye \$ 30 000.— eller 150 000 kroner. Dertil kommer det frivillige arbeid, annonser m. m. m. Alt løp opp i så store tall at utstillingens president, herr H. L. Lindquist, sa i sin bankettale at han gikk ut fra at også denne utstilling betalte seg, så en slapp å trekke på de mange garantier som var gitt av amerikanske samlere. Den største utgift var annonse- og publisitetsposten, men det viste seg at den brakte resultat ved den store tilslutning ikke bare fra postmyndighetene, pressen og publikum — som de første og siste dager hadde stått i kø for å løse billetter — men også fra utenlandske regjeringer og samlere og ikke minst fra de nesten tusen utstillere.

Der var en utstilling av den engelske konges samling av verdens sjeldneste frimerke — 1 cent Britisk Guiana — som har vært omsatt til ca. \$ 50 000.—. Her sto folk i kø for å se sjeldenheten. To politibetjenter ordnet køen, og i rad og rekke gikk en forbi og fikk et skimt av det lite pene merke.

Handlerne gjorde gode forretninger med gamle og nye kunder. De utstilte objekter ble studert med luper og notater gjort, så det var nok riktig at utstillingen var verd mange besøk av interesserte samlere, ved siden av de mange klasser av skoleungdom som ble vist rundt under god rettleiding.

Når en kom inn på utstillingen, gikk vegen først til the Court of Honour — æressalen — hvor alle verdens frimerker opp til 1870 var utstilt. Her var mange

fine ting, ja, de aller største sjeldenheter, utstilt til ære for den store samler og venn Alfred H. Lichtenstein, som kort tid før utstillingens åpning plutselig fikk slag. Han etterlot et tomrom i utstillingsarrangementene som en først trodde ikke kunne utfylles, men alt ble fullført i Lichtensteins ånd.

Som tidligere nevnt var det nesten tusen utstillingsnummer, og like mange albums som skulle bedømmes, flere av dem til og med atskillige ganger. 40 dommere var utnevnt, men bare 30 var til stede. Juryens formann var admiral Frederick R. Harris — en stor amerikansk samler og filatelist, men også en fremragende administrator og hjelpsom leder — og framfor alt et elskverdig menneske. Han oppnevnte 7 grupper dommere til å ta vare på utstillingens 7 hovedavdelinger, og disse grupper arbeidet da uavhengig. I Europa-gruppen — hvor undertegnede var leder, var der ca. 200 utstillingsnummer, og det ble et stort arbeid for herr de Cock fra Bryssel, herr Domanski fra Chicago og herr hoffjegermester G. A. Hagemann fra K.F.K., å gå de mange kilometer som vi måtte gå, strekke halsen for å se merkene i øverste rekke og bøye oss når den nederste av de 4 rekker albumblad skulle studeres. De fire første dager var det ikke tid til å spise lunsj — vi tok et smørbrød og en øl stående og fortsatte. Til all lykke var det tillatt å røyke. Den femte dag ble den samlede jury's resultat gjennomgått og de aller høyeste utmerkelser bestemt. Skal der komme noen bemerkninger tror jeg at de européiske representanter var enige om at bedømmelsen ved de høyeste utmerkelser var liberal. Samtidig må en imidlertid si at en rekke framtrædende store samlinger var til stede, og storsamlerne blant dommerne ble ofte forbauset over mangt av det som var utstilt, ja, hver av oss fikk tennene til å løpe i vann over forskjellige ting noen og hver av oss ønsket seg i sin spesialitet.

Jeg skal ikke her komme inn på annet enn de nordiske land. Finnland og Sverige hadde ingen hjemlige samlinger, Danmark hadde bare én og Norge to utstillere. Herr J. Schmidt-Andersen stilte ut en meget vakker Danmarksamling som ble belønnet med 2. pris. Overlege dr. Julius Riddervold fikk samme pris for sin komplette og velbearbeidede Norgessamling i 4 bind. C. M. Henriksen fikk 3. premie for sitt utmer-

kede og grundige studiearbeid av 4 skill. 1863. Samtlige vel fortjente premier.

Ved gjennomgåelse av katalogen — apropos katalogen, det var trykt 10 000 og de ble solgt første dag — vil en få en svak idé om utstillingens art. Alle Europa-nummerne kan jeg utenat, men av de øvrige 800 nummer er det bare enkelte jeg har lagt meg på minnet. Jeg beundret den ene vakre samling etter den andre. Alle viste at eieren hadde lagt stor kjærlighet og flid og ofte personlige tanker og idéer i det han eller hun stilte ut. Det tok timer å gå gjennom enkelte interessante ting utenfor Europa.

Fra mine kolleger i Europagruppen lærte jeg meget, og jeg skylder dem alle en takk derfor og for den overbærenhet som de viste meg i de fire dagene vi arbeidet fra 9 morgen til 22 kveld for å komme gjennom vår avdeling av denne den største av alle internasjonale frimerkeutstillinger.

Frimerkekompaniet.

Ovenstående firma lanserte under krigens nye frimerkealbum for Norge, Sverige og Danmark. Dette ble gjort med stor bravur i skrift og tale. Til disse album annonserte firmaet i store overskrifter at det til enhver tid ville komme nye blad ettersom de nye utgaver av frimerker kom. Det ble solgt atskillige album rundt i Norges land. I dag, flere år etter disse album så dagens lys, er det ennå ikke kommet *et eneste nytt blad*. Undertegnede, som overvar Oslo Filatelistklubbs 60 års jubileum før jul, påtalte dette i en engere krets av filatelister, hvor bl. a. innehaverne var til stede og hvor de begge forsikret at *nå* skulle bladene komme. Nå er det gått et halvt år, men ingen blad er kommet. Skriver man til dette firma, må man være meget heldig hvis man får svar. For alle de samlere som har kjøpt Frimerkekompaniets album er pengene bortkastet, og jeg vil ikke tale om de forhandlere som har liggende disse nå meget berømte album på lager. De er verdiløse.

Min mening med dette oppsett er: La oss for all del være forskånet for liknende firmaer i framtida.

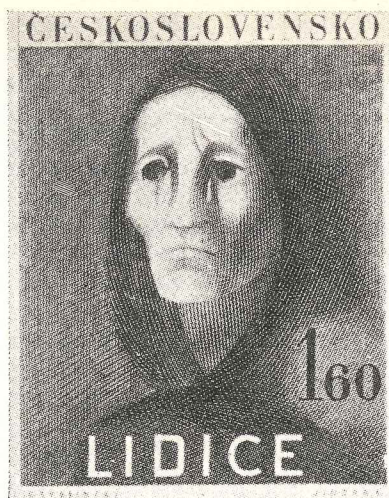
Skien, 19. juni 1947.

Peder Jensen.

Om kvelden den 10. juni 1942 utsendte det tyske hovedkvarter følgende kommuniké:

«Under jakten på SS-Obergruppenführer Reinhard Heydrichs mordere er det uigjenkallelig blitt bevist at innvånerne i byen LIDICE understøttet og hjalp de skyldige. Man har bevist dette, til tross for at befolkningen, ennskjønt den ble forhørt, har nektet oss sin støtte. Denne innstilling likeoverfor attentatet er ytterligere stillet i relieff ved andre fiendtlige forhold mot Riket, som: lesning av hemmelige aviser, lagre av våpen og ammunisjon, hemmelige sendere, de enorme kvanta av varer som skulle ha vært under statens kontroll og ennvidere ved det faktum at personer fra denne by befinner seg i fiendens tjeneste. Fordi innbyggerne i denne by, ved sine foretagender og ved sin hjelp til SS-Gruppenführer Heydrichs mordere, har forbrutt seg mot loven, er alle voksne menn skutt, kvinnene sendt i konsentrasjonsleir og barna sendt til spesialinstitutter. Hele byen er jevnet med jorden, og selv dens navn har opphørt å eksistere.»

Ved dette kyniske kommuniké fikk verden vite om de bestialske mord tyskerne hadde begått i Tsjekkoslovakia. Den 27. mai 1942 i Kirchmajergaten i Liben ble der foretatt et attentat mot Tsjekkoslovakias bødde, Reinhard Heyrich. Han ble hardt såret og avgikk ved døden den 4. juni, etter å ha mottatt et hemmelig besøk av Hitler. Dennes første idé var å la gaten hvor attentatet hadde funnet sted, bombardere fra luften, men da det også bodde noen tyskere i den, måtte denne plan oppgis. Det ser ut til at det var en annen sak, som samtidig var oppe, som tilfældigvis henledet oppmerksomheten akkurat på byen LIDICE. Det var ettersøkelsen av løytnant Josef Stribrny fra Lidice som hadde flyktet allerede i 1939 og som var kommet til Storbritannia. Etter tyskernes egne oppgaver ble 174 menn og unge gutter skutt, 195 kvinner ble sendt til Ravensbruck, 40 til Oswiecim og en del til Brandenburg. De fleste døde i fangen-

skap. Barna som ble ført til «spesial-institutter», fikk et nummer innbrent på armen, man ga dem tyske navn for at de skulle glemme sin tsjekkiske opprinnelse — og siden er de forsvunnet.

Henrettelsene varte fra tidlig om morgenen til langt ut på ettermiddagen, og da de vel var ferdige, lar tyskerne seg fotografere blant alle likene! Seinere blir 20 jøder hentet, og disse får som oppgave å begrave ofrene. Imens plyndrer tyskerne byen og setter sei-

nere ild på den. Kirken blir sprengt i luften, støttene på kirkegården vellet overende, spesialsappører ankommer og jevner alt ut med jorden. Den tyske kultur har fått en ny side i historiens store bok.

Tre dager etter at denne skjenselsgjering hadde funnet sted, talte president Benes i London radio: «I den tsjekkiske stats navn, på den tsjekkiske nasjons og regjerings vegne erklærer jeg herved høytidelig at vi anser Adolf Hitler og alle medlemmer av hans regjering — uten unntagelse — som personlig ansvarlige for de ting som har hendt i vårt fedreland i disse dager.»

Den 10. juni 1945 var 150 000 tsjekkere samlet ved martyrgreven i Lidice for å hedre de dodes minne. Her talte president Benes igjen: «Forbrytelsen i Lidice skrek mot himlen, ikke etter hevn, men etter en uforsonlig rettferdighet. Rettferdighet vil skje fyldest for Lidice og for hele vår nasjon ifølge den ed vi avla i London den 13. juni 1942 — nå som i framtiden. For glem ikke at den guddommelige rettferdighet kan være sein, men at den er sikker.»

På 5 års dagen for tragedien utgir det tsjekkiske postverk 3 frimerker: 1.20 Kc. svart, 1.60 Kc. svart og 2.40 Kc. mørk rød. De to første merker er tegnet av professor K. Svolinsky, det tredje av professor Josef Kaplicky. Gravør er Jindra Schmidt. Merkene er i stort format.

Jarle O. Stensdal.

DET NORSKE POSTVERKETS JUBILEUMSSERIE

— og litt annet.

Den lenge ventede serie er kommet. Hemmeligheten omkring den var stor, — forventningen blant filatelister like stor.

Og hva skjedde så den 15. april? Jo, berget fødte en mus. Med andre ord: Det var en del skrik — og ikke så svært meget ull.

De aller fleste filatelister hadde vel ventet et delvis annet og bedre resultat, og det kan vel sies at man sitter igjen med et inntrykk man kan kalle fattigslig.

Når man har denne serie foran seg og ser nøye etter, — og skal være med på å tro at dette er resultatet av et forsøk på å skrive Det norske Postverks historie gjennom 300 år, i få men utvalgte og trefende ord, så blir vel de fleste litt skuffet.

Man tenker som så: «Er det virkelig så få epoker, milepeler, i vår posthistorie, at disse bare kan minnes eller tidfestes på 5 av de 11 utgitte frimerker?»

De 6 øvrige har jo intet å gjøre med Postverkets historie, men vel å merke med Norges historie. Men det var nå ikke frimerker fra Norgeshistorien som vi ventet. Finnes ikke her i landet en spesialist i posthistorie som kunne ha utpekt de rette og treffende motiver for de ovenfor nevnte 6 merker?

Når kunstneren får oppgitt de enkelte merkers motiver, så er jo han nesten bundet, — og innenfor rammen av dette motiv og de data som er oppgitt for hvert merke, skal så kunstneren skape merket.

Nå ønsket kanskje Postverket å skape noe særpreget norsk over alle merker, ikke bare i motivvalg, men også i selve utførelsen, og det har det ikke vært heldig med.

Vi har mange lands jubileumsserier å ta eksempel av, — også hva posthistorie angår, — men uten å etterape disses merker kunne vi godt skape noe som var like smukt, nitid og flott trykt og allikevel være særpreget norsk. Ser man med filatelistens øyne — og det er gjerne ved hjelp av lupen også — på 300 års serien, fortøner det seg som om merkene er fargede blyantstegninger fotografert ned til fri-

merkestørrelse. Vi kan vel ha noe å lære fra Sverige, Danmark, U.S.A. og andre land når det gjelder å skape våre små kunstverk i miniatur.

La oss for de neste frimerkeutgaver få slippe disse «tegnede» merker, som vi kjenner så godt igjen fra krigens år også.

Når det gjelder motivene på serien, må man vel si at det for verdiene 15 - 30 - 50 - 55 - 60 og 80 øre er skutt forbi målet.

Er virkelig Postverket så fattig på milepeler at det ikke kan fylle 11 merker med tidsbetonte motiver fra *sin egen* historie?

Enn om vi fikk se en poststrytter, postbåt, postdiligensen, det første hurtigruteskip som skapte en total omlegging av postforbindelsen mellom Nord- og Sør-Norge, Richard With f. eks. — og videre utover til et moderne postbefordringsmiddel — postbilen, jernbanen og flyet, eller et motiv med hovedpostkontoret i Oslo.

Det er forbausende mangelfullt å se hele 11 merker utsendt i anledning av Postverkets jubileum og ikke *ett* merke forsynt med posthorn, — dette postens symbol, iallfall her i Norge.

II.

Tegnefeil etc.

På 15 øres merket sees på bølgene at seilene på skipene fylles mot vindretningen.

På 25 øres merket burde det stå: Eidsvold 1814, — med «d» og ikke med 2 l'er.

På 45 øres merket burde det stå 1. september, i likhet med 7. juni på 80 øres merket, og ikke 1STE, hvilket siste er meget slurvet tegnet.

På 55 øres merket ser det ut som om skuta er ute i hardt vær, uten seilføring og ikke for anker. Skal skuta framstille «Fram», er det en dårlig gjengivelse av denne skutes eiendommelige skrog, og «Fram» ville aldri te seg så flott i den sjøgang som merket viser.

På 5 - 15 og 50 øres merkene burde årstallene være atskilt med en bindestrek.

På 10 øres merkene ser det ut som om postføreren er kommet ut på et stup over

tregrensen, men dog med et stort ?-tre ved siden av seg. Trærne oppetter lia liker mest spøkelser som klatrer opp.

For øvrig finner man på alle merker flere ujevnheter i skrift og tall, noe som ikke burde forekomme.

III.

Når vi nå om forhåpentlig ikke altfor lenge får innført nye frimerketyper, bør absolutt et par tre verdier, hvorav spesielt 10 øre, være av posthorntypen. Og det med god grunn, idet denne type vel må betraktes som Det norske Postverks «Grand Old Man», en type som nå feirer sitt 75 års jubileum — en udødelig type — og som en av våre fremste filatelister har betegnet som «utgaven som ingen kan bli ferdig med». Det er Norges klassiske frimerketype, en type som har verdensrekord, og så konservativ bør man være at man ønsker å vise verden at denne type aldri vil dø ut i vårt land.

Men la oss for all del ikke få den kjedelige skyggelagte tegning som posthorntet har fått i siste utgave (1937), som gir merket et kjedelig utseende, selv om det skal være moderne, og fargene ellers er ypperlige.

La oss få et posthornsmerke av 1872-typen, det tror jeg vil glede de aller fleste filatelister, og merket kan gjerne være i større format.

Hvorfor ikke forsøke i ståltrykk?

Det var å håpe at filatelistene slapp mere til med sitt besyv når nye frimerker skulle utgis, og Postverket burde hver gang det sender ut nye merker *ikke* omgi seg med hemmelighet som nå er til stede, noe helt unødvendig anstaltmakeri.

Litt mere åpenhet og offentlig konkurranse ville skape et bedre resultat.

Drammen, 16. mai 1947.

H. Sverdrup.

Norgeskatalogen 1947

Anmeldt ved Gottfried Caspersen.

(Forts. fra nr. 2 — side 27.)

Nr. 52 pl. IV har også 4 typer, men bare felningstyper, da der er utført graving på første original, altså 5-tallet i ovalbandet. Typene er tidligere demonstrert i F.F.K. og O.F.K. og kan skilles ved å studere nedre rammelinje og det store 5-

tallet hvor det har en fortykkelse ved kullen — type 1, og type 2 rundt hjørne til høyre, type 3 tynn ramme til høyre og tykkere til venstre, og type 4 ens tykkelse ved begge nedre hjørner,

Nr. 53 er et stort kapitel for spesial-samlere, og i framtiden blir det sikkert en større detaljert beskrivelse over de forskjellige plater. Har tidligere demonstrert mine studier, og jeg har kommet til det resultat at det til framstillingen for 10 øres verdien er benyttet over 2300 enkelt-klisjéer, fordelt på 12 plater, og hvorav over 200 er oppgraverte. Om katalogkomiteen i framtiden vil utarbeide dette felt for spesialsamlere blir vel vanskelig, da der kun er et fåtall som spesialiserer. Som et kuriosium vil jeg nevne at en komplett samling 10 øre 20 m/m med typer, farger, platefeil, oppgraveringer, og alt dette i de forskjellige vannmerkestillinger, ja, da trenges over 20 stk. albums; bare Jellestads pl. IV vil kreve over 4000 forskjellige frimerker, så en komplett Norge-samling spesial vil vi aldri få se.

Den nåværende pl. I må deles, og nåværende pl. II må deles i 3 pl. (først i den 5. trykning framkommer typestillingen vi nå har i katalogen). Nåværende pl. III må deles i 2 pl., første med 5 og andre med 4 typer. I plate VII har type I seks forskjellige felningstyper, hvorav de 4 kommer igjen i den nåværende pl. VIII.

Central og Knudsen's merker er også store felt for spesialisering, men det blir vel samme tekst som nå, da der henvises til tidsskrift-artikler og litteratur.

Prisene har falt en del,	
for ubrukt med	kr. 241.67
og der er en del forhøyelser,	
i alt	» 55.47

kr. 186.20

For ubrukte merker er der et	
fall på	kr. 79.31
og en stigning på	» 43.63

kr. 35.68

Norgeskatalogen er en bok som en virkelig blir glad i.

Gottfried Caspersen.

FRIMERKENE VÅRE

Av Jarle O. Stensdal.

På selve Postverkets jubileumsdag, den 15. april, fant Dagbladet å måtte dryppe litt malurt i festbegeret i anledning av de frimerker som Postverket hadde sendt ut til jubileet. Det fikk til og med en våre kjente kunstnere til å uttale at «den nye serie er smakløs og stygg». Seinere har maleren Håkon Stenstadvold i et «Dagens Ekko» i Aftenposten uttalt at «det er bare den dårligste del av «den illustrerte presse» som kan nøye seg med så slett illustrasjonsarbeid».

Når så kjente kunstnere som Per Krohg, Ulrik Hendriksen og Håkon Stenstadvold kan framkomme med slike skarpe uttalelser, kan jeg ikke tro annet enn at det skyldes en manglende kjennskap til frimerkeframstillingens teknikk. Det er slett ikke sikkert at noen av de ovennevnte kunstnere, til tross for at de er fremragende malere, noensinne ville komme til å lage et godt frimerke om de ga seg i kast med en slik oppgave. Å tegne frimerker er en egen kunstart, og den har hatt meget få utøvere i vårt land. Med unntagelse av tegneren Per Frenger tror jeg ikke noen av dem har kjent til den tekniske framstilling og hvilke krav den stiller, og de har nærmest sett på oppgaven som en tilfeldig jobb.

Når Stenstadvold i sin artikkel trekker en sammenlikning mellom de siste postjubileumsmerker og de sveitsiske og finske graverte merker, så er dette nettopp et bevis på at han savner det nødvendige kjennskap til de faktiske forhold. Merker i kobber eller stålstikk kan ikke framstilles i Norge, idet vi ikke har en eneste gravør som kan utføre arbeidet, og vi har heller ikke de nødvendige maskiner for trykningen. Ved to anledninger er der utgitt graverte merker i vårt land: i 1914 ved 100 års jubileet og i 1930 ved 900 års dagen for Olav den Helliges død. Begge ganger var et maleri motiv. I 1914 Oscar Wergelands maleri av Eidsvollsforsam-

lingen, i 1930 P. N. Arbos «Slaget på Stiklestad». Og begge ganger måtte gravvren utføres i utlandet, nemlig av professor Schirnbök i Wien.

At denne form for gravørkunsten er meget vanskelig vil man ytterligere forstå når jeg nevner at Sverige har bare én utøver, nemlig Sven Ewert, ansatt ved den svenske stats frimerketrykkeri. Danmark hadde også én — Britze — men han var nazist, og de siste danske frimerker er derfor gravert delvis av Sven Ewert, delvis av den kjente franske gravør Cheffer i Paris.

Framstilling av frimerker i dyptrykk — som er den metode Moestue benytter — byr på helt andre muligheter enn gravvren, og det ligger en helt annen teknikk til grunn for den. Denne teknikk må tegneren ha kjennskap til hvis han skal gjøre seg noe håp om å framstille et godt frimerke. Han må likeledes vite hva der kreves av et «godt» frimerke, og han må under utarbeidelsen mentalt nedfotografere sin tegning til frimerkets format.

Skal man sammenlikne våre merker med andre lands, må man sammenlikne dem med merker framstilt etter samme trykningsmetode. Dette må da nærmest bli det hollandske trykkeri Enschede & Zonen og det sveitsiske trykkeri Courvoisier. Begge disse trykkerier — og særlig da det sistnevnte — trykker frimerker for mange land, og er selvfølgelig derfor også i besittelse av maskiner som et norsk trykkeri vanskelig kan gå til anskaffelse av. Sveitserne benytter dessuten et papir som ikke en eneste fabrikk i Norge er i stand til å framstille.

Rent generelt kan en si at ståltrykket egner seg for portrettmerker, merker med heraldiske motiver o. l., og at dyptrykkmetoden egner seg best for landskapsmerker. Men der er selvfølgelig også laget gode portrettmerker i dyptrykk, f. eks. vårt eget Grieg-merke, likesom der finnes

ypperlige landskapsmerker i ståltrykk. Det finnes tilfelle hvor det samme motiv er benyttet ved to forskjellige trykkarter, og hvor der således er anledning til å foreta sammenlikninger, f. eks. de sveitsiske landskapsmerker som først ble trykt i boktrykk, seinere i ståltrykk. Et ganske nytt tilfelle er Edmond Dulac's «Marianne» merke, som ble trykt under krigen i ståltrykk hos De La Rue, og hvorav det nettopp er kommet ut på markedet en del prøvetrykk i dyptrykk fra Harrisons trykkeri i London. Dulac's «Marianne» merke er for øvrig et av de vakreste merker som i det hele tatt er laget, og våre kunstnere burde vie det et grundig studium.

Den tid er forlengst forbi da frimerket bare var en kvittering for erlagt porto. Nå er det tatt i reklamens og propagandaens tjeneste, og de forskjellige land kappes om å lage de vakreste frimerker. De er både hva tegning og trykk angår representanter for vedkommende lands kunstneriske nivå. Det norske postverket er derfor også interessert i at de frimerker det utgir blir vakrest mulig. Fra tid til annen er konkurranser om utkast til frimerker avholdt, sist i forbindelse med den påtenkte Polarutstilling i Bergen i 1940, men det har ikke sett ut til at våre kunstnere har viet disse konkurranser noen særlig interesse. Det er derfor meget gledelig at diskusjonen om våre frimerker er tatt opp i dagspressen og at våre kunstnere har fått øynene opp for at dette er et område hvor de også kan gjøre sine evner gjeldende.

Ved utgivelsen av de siste frimerker hadde Postverket for å være på den sikre side søkt sakkyndig bistand, idet professor Sverre Steen har valgt motivene og museumsdirektør dr. Sig. Willoch har gitt råd ved den kunstneriske utarbeidelse. Undertegnede var en slags «filatelistisk konsulent» og visstnok den eneste som innga en motivert og avvikende innstilling.

Ideen som ligger til grunn for serien er glimrende: I en frimerkeserie å gi et utsyn over vårt lands historie i de siste 300 år. Motivvalget er imidlertid mindre heldig, idet posthistorie og politisk historie er blandet sammen. Helhetsinntrykket ville også blitt bedre om en hadde holdt seg til én utførelse, enten alle merker i hel billedflate eller alle med dobbelt motiv. Verdiangivelsen burde også vært større og

bare forekommet én gang. Stort sett må en imidlertid si at serien er god og at både tegner, trykkeri — og Postverket har god grunn til å være tilfredse med resultatet.

Ved utgivelsen av nye frimerker er det alltid slik at de i utgivelseslandet får den skarpeste kritikk, fordi man nettopp der forlanger at det ypperste skal ytes. Det er altså bare en regel som har funnet sin bekreftelse i dette tilfelle.

I den utenlandske filatelistiske presse har postjubiléumsmerkene fått en meget god mottagelse, og jeg skal nedenfor få gjengi noen av uttalelsene.

«Populær Filateli», Danmark, skriver: «I Anledning af det norske Postjubilæum er der udsendt en Frimærkeserie, der ikke blot hører til de smukkeste Mærker Norge — og Norden — har udsendt, men desuden er forbilledlig hvad angaar at give Frimærkemotivene Indhold. Frimærkerne kan fortælle, og her har man ladet dem fortælle 300 Aars Norges historie ved at fremhæve visse Højdepunkter i Nationens politiske og økonomiske Historie. I Grunden burde der til den Albumside, hvor Serien skal anbringes, være en forklarende Tekst til Mærkerne, saa man ogsaa udenfor Norge kunde faa det fulde Udbytte af det Overblik over Norges Historie, Mærkerne giver. — — — Vi lykønsker det norske Postverk med denne vellykkede Serie, som alle Samlere vil kappes om at sætte ind i deres Norge-Samling.»

Det svenske «Nordisk Filateli» skriver: «Den norska serien till norska postverkets 300-årsjubileum, som väl får anses vara den mest stilfulla, som framkommit på våra breddgrader, har tecknats etc. etc.»

Og til slutt det belgiske «Het Vlaamsch Postzegel Tijdschrift»: «Denne frimerkeserie fortjener med rette en ærefull anmeldelse og kan med én gang plaseres blant de beste serier som verden noen gang har sett. Både på grunn av den lærerike framstilling av postens fortid i et lite, men modig folk, som på grunn av den måte Norge har søkt å vise verden at man på 11 små, men vakre frimerker, uten tilleggsverdier, kan lage den beste propaganda for sitt land.»

Å dømme etter disse uttalelser skulle derfor postjubiléumsmerkene være en fulltreffer — i ethvert fall propagandamessig sett.

Jarle O. Stensdal.

NÅGOT OM DE FÖRSTA SOVJETEMISSIONERNA

Av Emil Lindquist.

Sovjets första frimärksemissioner åtnjuta inte vidare anseende bland filatelisterna, åtminstone har jag tyckt mig märka något sådant. Nu får emellertid Rysslands-samlaren ånyo en påminnelse om dem, genom de tre märkena till 25-årsminnet av Sovjets första frimärken. Och man kan ifrågasätta om de är så alldeles utan filatelistiskt intresse. De har en hel del att säga oss, om vi ser dem tidshistoriskt och det är roligt att samtidigt granska de uttänland som gjordes av samtida filatelister.

Eftersom jag samlar frimärken belysande kultur och historisk utveckling o.s.v. har jag funnit de ryska frimärkena mycket lämpliga. Jag har försökt att sätta mig in i ryska förhållanden, studerat märkena och så mycken litteratur om dem jag kunnat komma över. Inte mycket av vad som skrivits under de första tjugo Sovjet-åren har något värde. Den väldiga massan litteratur under mellankrigsåren slogs ohjälpligt i spillror med Rysslands inträde i andra världskriget. Man hade inget annat att göra än att revidera sin uppfattning av utvecklingen i Ryssland. Studerar man Sovjets frimärken blir man lätt kallad bolsjevik, vilket innebär att man är en mycket samhällsfarlig person. Det vore rätt roligt att få veta något om de logikens lagar, som leder till en sådan slutsats. Enligt samma logiska lagar blir man också skyldig att svara på alla angrepp som Sovjetunionens vedersakare behagar ställa fram hur omotiverade dessa angrep än

är. Detta fick jag erfara en gång, när jag demonstrerade de första Sovjet-emissionerna. Jag lämnade en ordagrann redogörelse för tillståndet i Ryssland vid revolutionsutbrottet enligt vår troligen främsta Rysslands-kännare professor Anton Karlgren. Så gott jag kunde tolkade jag Sovjet-myndigheternas möjligheter och förutsättningar när de första emissionerna skulle utkomma. Så demonstrerade jag märkena och till en kortfattad beskrivning av dessa fogade jag samtida filatelisters uttalande om dessa märken. Efteråt utspann sig den häftigaste diskussion, jag varit med om, som emellertid inte alls rörde sig om de demonstrerade märkena eller vad jag anfört i samband med demonstrationen. Om detta sades inte ett ord, varför jag inte vet om mina tolkningar voro riktiga eller inte. För övrigt var det mest citat jag anfört, till vilket fogades några korta anmärkningar. I stället diskuterade man politik en stund, varefter man i bestämda ordalag för mig påpekade att filateliens skall hållas fri från politik. Inom parentes skulle kunna anmärkas härvidlag att föreningar i allmänhet inte vill gå med på denna restriktiva fordran, ty det betyder ju att föreningen består av så dåligt medlemsmateriel, att det inte är moget för politisk diskussion, det beror ju här uteslutande hur man diskuterar, och jag tror knappast det är möjligt att helt ignorera politik i filatelistiska frågor. Men nu var det inte jag utan oppositionen, som dragit in politik. Så förfasade man

sig över att Sovjet hade frimärken med gummi trots att de var stämplade. På detta sökte jag lämna en förklaring över hur Sovjet söker hjälpa sina samlare att få billiga frimärken och att detta inte var särskilt karakteristiskt för Sovjet, ty innan Sovjet gett ut några som helst frimärken så såldes svenska frimärken stämplade med gummi på baksidan men till samma pris som ostämplade. Så gjorde man gällande att Sovjet gav ut massor med stora välgörenhetsmärken, som aldrig är avsedda att sättas på brev. På brev från Ryssland ser man bara de ordinarie märkena. Endast under de första åren gav Sovjet ut välgörenhetsmärken till mycket behjärtansvärde ändamål och efter 1930 finns inga ryska välgörenhetsmärken. Antalet ryska välgörenhetsfrimärken överstiger inte så värst mycket de svenska välgörenhetsmärkena och i betraktande av de både ländernas storlek och invånarantal kan knappast någon anmärkning riktas från svensk sida i detta fall mot Sovjet. Beträffande förekomsten av bildmärken på brev synes också de svenska filatelister ha den uppfattningen, att minnesfrimärken icke skola sättas på brev utan gömmas i lådor i väntan på att värdet skall stiga. I annat fall skulle väl de ideliga uppmaningarna i filatelistpressen att frankera filatelistiskt vara obefogad.

Jag visste på förhånd att man inte ville bli undervisad i rysk filateli, men jag hade just sysslat med dessa ryska frimärken och tyckte det var lämpligt att jag då redogjorde för mina erfarenheter och jag har nu framlagt detta dels för att det kanske kan vara något för oss att tänka på och dels som en varning för föreningsarna att inte något sådant upprepas. Jag fick det bestämda intrycket att man till varje pris ville komma åt mig och när detta inte helt lyckades, stämplade man helt lugnt mina filatelistiska begrepp som grumliga. Sådant skadar intresset, ty det kan ju bli så, att ingen sedan vill taga risken att demonstrera frimärksblad och framföra några synpunkter. Jag har alltid blivit rasande på det oförskämda sätt på vilket man granskar andras frimärken. Det vittnar om dålig bildning och den nedlåtande granskningen av den beklagansvärde samlarens materiel väcker endast avsvak och gör ingen människa glad. Möjligen skadeglad!

Men det var ju om Sovjets första frimärken jag skulle skriva och det är väl bäst att de även får några ord. Lämpligt är väl att börja med Kerenskij-frimärkena, utförda av tsartidens tecknare Rich. Sarinsch. Motivet till teckningen — en hand som avhugger en kedja — återkommer på märken från många länder i ungefär liknande situationer som Ryssland, i en eller annan form, och är säkerligen ett naturligt uttryck för folkens känslöstämning. Dessa båda frimärken var planerade av Kerenskij-regeringen men utkom först efter revolutionen. Sovjet-regimens första frimärken utkom den 5 augusti 1921 — några rubelvalörer från tsartiden kursade under mellantiden — och det är alltså dessa som vi först skall syssla litet med. För att förstå dem behövs en samtida situationsbild. Vid revolutionsutbrottet något efter midnatt den 7 november 1917 rådde kaos i hela Ryssland. Det var ett kaos även i postalt hänseende, ty redan sex månader före revolutionen påpekades att på Petrograds bangårdar stod 1500 järnvägsvagnar olossade, däribland 150 vagnar post från armén. Det var alltså ett ofantligt arbete, som väntade sovjetmyndigheterna. Man kom snart underfund med att man måste ha frimärken om det skulle bli någon ordning på de postala förhållandena. Det var synnerligen onormala förhållanden som rådde i Ryssland och över så gott som hela världen, när Sovjet skulle ordna sina första frimärken. Det kan nämnas att av svenska 3 öresmärket av år 1919 fick över halva upplagan makuleras, men detta berodde till en del på obekantskapen med den nyinköpta tryckmaskinen. Man bör kasta en blick på den samtida frimärksutgivningen i andra länder för att få en bild av Sovjets svårigheter.

Men Sovjet hade många andra problem att brottas med och måste se frimärksutgivningen ur helt nya synpunkter, ty man ville ju naturligt nog inte gå i några kapitalistiska fotspår. Vid Sovjets maktillträde kunde endast en fjärdedel av det ryska folket läsa. De som denna tid besökte Ryssland, berättade om stora affischer på gator och torg som visade en bild av Lenin i karakteristisk pose pekande på ett enda ord: «Läs!» Regeringen meddelade sig med folkets genom karikaturer och text utformade av en grupp konstnärer med Wladimir Majakovskij i spetsen. Från

september 1919 till mars 1922 framställde Majakovskys «redaktion» inte mindre än 1 800 «tidningar», alltså i genomsnitt två per dygn. Han berättar hurusom han tvangs att utarbete en helt ny stil, där allt var till ytterlighet förenklat men slående. Mot bakgrunden av denna affischkonst får man se bildvalet på Sovjets första frimärken.

Sovjets första frimärksemission av den 5 augusti 1921 visar symboliska bilder av handarbete och jordbruk, utförda i sten-tryck, samt högsta valören i koppartryck med symbolisk bild av befrielsen. Det finnes enligt min mening inte något att anmärka på bildvalet. Men samtidens filatelister hånade dessa märken som «Symboler av jordbruk och hantverk under den för desamma av Sovjet befrämjade renässansen». Denne anmärkning riktar ju sig inte mot frimärkena eller deras bilder utan egentligen mot regimen. Vilka konsekvenser för det med sig att döma frimärkena efter regimen? Möjligen ville man från samma håll även komma åt de ungefär samtidigt utkommande tyska frimärkena med bilder av smeder, bergarbetare och lantbrukare, som utgavs av Weimar-regeringen. Därvidlag menade man att de var misslyckade ur konstnärlag synpunkt.

Naturligtvis *kan* man samla frimärken efter synpunkter av sina sympatier för en viss regim. Men vilken vill då samla Sicilien? Man kan också samla efter sympatierna med ändamålet av frimärkena. Men i allmänhet gör man väl inte så, ty då skulle man exempelvis samla tyska Hitlermärken för att man särskilt sympatiserade med Hitlers kulturfond. Därför gjorde den engelska eller amerikanska tidskriften sig skyldig till ett stort misstag, när den skrev, att «om man vill samla dessa märken (de svenska landstormsmärkena) eller ej, beror på om man vill hjälpa till att köpa byxor åt de svenska soldaterna».

Första Sovjet-emissionens högre valörer utkom den 25 augusti 1921 och ger en antydning om den fortgående inflationen — i Ryssland som i många andra länder. Här förekommer på 250 rubel-valören en ny teckning. Den symboliserar tankearbetet. Enkelt och naturligt har Sovjet för sin första frimärksemission valt symboler för det som skall bygga upp det nya Ryssland: jordens, handens och hjärnans arbete. Om tankearbetets symbol finner samtida filatelister lämpligt att uttala sig i följande

ord: «Sovjet-musik med lyran såsom det mest fram rådande attribut. Lyran var antikens mest frejdade instrument och en symbol för poetisk inspiration. Alltså mycket lämplig för bolsjevikpropaganda — tycker Sovjet.»

Något efter midnatt den 7 november 1917 började bolsjevikerna offensiven och den första Sovjet-kongressen öppnades vid 11-tiden på aftonen i närvaro av 670 delegater, därav 300 bolsjeviker. Först kl. 7 på morgonen den 8 november var det historiska sammanträdet till ända. Då hade man antagit ett förslag till upprop till folket, ett upprop, vari grundstenen till den nya regimen lades. Till fyra-årsminnet därav utgavs den 7 november 1921 tre frimärken — ett fjärde på 200 rubel brun blev aldrig utgivet. Men det var väl inte nödvändigt för samtidens filatelister vid åsynen av dessa tre frimärken att i hånleende medlidsamhet så öppet blotta sitt önsketänkande, som skedde i följande ord: «Helt visst oavsiktligt hava desamma fått ett utseende av gravmonument över sig.»

År 1921 utkom även en serie om fyra välgörenhetsfrimärken till förmån för de hungrande i Volga-området och dessa var Sovjetunionens första välgörenhetsfrimärken. Nöden i Ryssland var mycket stor och bönderna i Ryssland var inte så värst villiga att finna sig i tvångsleveranser. Och i vilket land är de det? Zumstein anger 1922 som utgivningsår, men de utkom säkerligen 1921. Tre av märkena visar en bild av varutransport på Volga. Det är en mycket talande bild. Den visar nödhjälpsarbete på «Moder» Volga och *kan* vara tagen från något äldre träsnitt, av skorstensröken att döma inte för gammalt. Det *kan* också vara en teckning speciellt för dessa frimärken utförd i det härskande enkla affischmanéret. Men tekniken i utförandet av den andra bilden i serien, sjukvårdaren som vederkvicker en av hungersnödens många offer, motsäger detta antagande. Vi kanske säger att dessa frimärken är egendomliga och i alldeles särskild grad var de väl det i en tid när 10 c. mörkgrön (skall väl vara mörkbrun) Belgien av år 1849 ställdes som nummer ett bland världens tio skönaste frimärken. Men det är emellertid så, att de verkligen är egendomliga. De är otandade och stora bildmärken utgivna för välgörande ändamål men detta allt

delar de med många andra. Det är som bildmärken de är säregna och trots detta har just bildmärkessamlare säkerligen med ringaktning gått förbi dem. De är ju inte de första bildmärkena men jag anser att de mycket väl kan tjäna som en introduktion i bildmärkessamlandet. I alle händelser förtjänar de en rangplats på detta gebit. Har man en liten inblick i förhållandena 1921 och i rysk kulturhistoria samt disponerar tillräcklig portion fantasi — som är tämligen nödvändig inom frimärkssamlandet — får dessa märken högre värde ju mer vi betraktar dem och därmed det konstnärliga skapandets äkta kännetecken. De kunna räknas in under begreppet bildande konst inom frimärkssamlandet.

I februari 1922 utkom några provisorier med övertryck i svart och rött och till förmån för hungersnödens offer utkom under 1922 Kerenskij-frimärkena med övertryck i olika färger.

Så avslutas denna artikel med några ord om de högre valörer, som utkom i mars 1922. Det var valörer på 5 000, 7 500, 10 000 och 22 500 rubel. Tre av valörerna utkom på vanligt papper med vattenmärke och två valörer på laxfärgat papper utan vattenmärke. Valörer 7 500 visar teckning från 1921 och utkom på båda papperssorterna medan de övriga har ny teckning. Denna nya teckning får av samtidens filatelister följande tolkning: «Proletärer i alla länder, förenen eder. Marx' budskap vid socialdemokratiens vagga, läses här på bandet som är virat över den kring skaffet på en järnklubba knutna handen. Här kunna således borgarna i alla länder få skåda, vilken behandling de kunna vänta sig av segrande rådsherrar.» Bilden visar emellertid en symbol av industrien och för att man skall veta att det gäller den ryska har man placerat hammaren med bandet som har devisen och detta är hämtat ur Sovjets vapen. Anser man den förstnämnda tolkningen riktig så får svenskarna hålla tillgodo med Highletts tolkning av det svenska lejonet, som i avsmak vänder sig bort när det serveras tre ostron på ett fat! Det är ju förstås en avsevärd skillnad. Highletts tolkning av det svenska treöresmärket är gjord med en strålande och frodig humor.

När jag nu tänker igenom vad jag sagt om Sovjets första frimärksemissioner finner jag att det är ganska litet. Det är inte

ett resultat av djupgående filatelistisk forskning, ty för detta är jag inte mogen. Jag har inte fört fram detta för att åstadkomma någon reviderad uppfattning av Sovjet eller dess frimärken. Om man ser på Sovjets frimärken med välvilja eller ovilja beror ju på en själv. Ty bland det värdefullaste frimärkssamlandet skänker sina utövare är när det leder till självverksamhet eller åtminstone en smula eftertanke. De ytterst bristfälliga och synnerligen knappa uppgifterna härovan om Sovjets första frimärksemissioner vill endast vara ett mycket blygsamt bidrag till hjälp för dem som önska åstadkomma ett meningsfyllt frimärkssamlande.

*Eugen
Hanssen —*

Tønsberg Filatelistklubs mangeårige formann, fylte 50 år den 12. juni og fortjener i den anledning en spesiell omtale og honnør.

Da klubben holdt sin generalforsamling 21/3, trådte Eugen Hanssen tilbake etter å ha innehatt stillingen som formann i 10 sammenhengende år. Dermed avsluttes en epoke i klubbens historie, karakteristisk ved at ansvaret for klubbens ledelse hvilte på 3 av klubbens stiftere: kontorsjef *Gunnar Abrahamsen*, lektor *M. Hauge* og agent *Eugen Hanssen*. Men det er ingen tvil om at Eugen Hanssen har vært den dyktigste og den for klubben mest betydningfulle innen dette trekløver.

Tønsberg Filatelistklub ble stiftet 28/9 1925 og kan således se tilbake på en nesten 22-årig virksomhet. I de fleste av disse årene har Eugen Hanssen vært styremedlem, og over halvparten av tiden har han innehatt formannsvervet. Han har vært aktiv den hele tid og fulgt klubben i svake og sterke klubbperioder. Han fikk da også den glede å se klubben vokse fra ca. 30

medlemmer 1927—1936 til over 60 medlemmer i begynnelsen av 1940-årene.

Eugen Hanssen hadde særlige betingelser for formannsvervet. En helt igjennom real, grei, praktisk og ærlig kar, velsignet fri for smålighet og pedanteri. Fra sitt kontor ledet han klubbens korrespondanse på en utmerket måte, og på en likeså utmerket måte representerte han klubben utad ved alle «offisielle» arrangementer. På vår formann Eugen Hanssen kunne vi alltid stole.

Eugen Hanssen var ikke teoretisk filatelist og innskrenket seg ikke til bare å lede møtene. Han førte en meget omfattende filatelistisk korrespondanse, særlig med engelskmenn og engelsktalende landområder. Han hadde derfor en meget stor samling engelske kolonier, og ved siden derav har han i de seinere år bygd opp flere imponerende spesialsamlinger fra de forskjellige land. Han var og er i filatelien som i sitt virke for øvrig en «all round man». Han hadde alltid for hånden et anseelig bytttemateriell, som hans klubbmedlemmer i høy grad fikk nytte godt av.

Når en mann har stått lenge i spissen for en forening, vil han og foreningen for folkets bevissthet bli sammenfallende begreper. Dette var i høy grad tilfelle med Eugen Hanssen. Bare med den forskjell fra det vanlige at her var sammenblandingen reell. Tønsberg Filatelistklubb var i særlig grad det samme som Eugen Hanssen. Og han var utrettelig og uslitelig i sitt forhold til klubben, tross sine mange andre gjøremål, bl. a. sin sterke innsats i byens idrettsliv. Det var ytterst sjelden at Eugen Hanssen i sin formannstid var fraværende fra noe møte. Da måtte det i tilfelle være mange sammenstøtende omstendigheter.

Vi hadde selvsagt helst sett at Eugen Hanssen hadde fortsatt som formann i Tønsberg Filatelistklubb. Fordi vi hadde en slik ubetinget tillit til ham og tro på hans evne til å lede klubben på en måte som vi fortsatt ville være tjent med og tilfreds med. Men når en mann har tjent sin verneplikt — og mer enn det — så må han få lov til å trekke seg tilbake fra den aktive ledelse. Vi vet at Eugen Hanssen ikke er tapt for klubben og filatelien. Han vil sikkert også i framtiden være et av klubbens sikreste medlemmer.

Når han nå trekker seg tilbake som formann for Tønsberg Filatelistklubb, takker

alle medlemmene ham for hans oppofrende og aldri sviktende arbeid for klubbens virksomhet. Vi står alle i dyp takknemlighet til ham.

M. Hauge.

Hvem er hvem på frimerkene?

Av PER GRAMBO

VANDERVELDE, Emile (1866—), belgisk advokat og politiker (sosialdemokrat), medlem av deputertkammeret fra 1894, spilte en framtrædende rolle i kampen for alminnelig stemmerett, gjentatte ganger minister, bl. a. utenriksminister, professor i sosialøkonomi i Bryssel fra 1924, i en årrekke en av forgrunnsfigurene i den sosialistiske arbeiderinternasjonale.

COMINES, Philippe de la Clite de (ca. 1445-1509), fransk statsmann og historieskriver, oppholdt seg ved Karl den dristiges hoff i Burgund og deltok i dennes krig mot Ludvig den 11. av Frankrike, gikk seinere i dennes tjeneste og ble rikt lønnet, etter kongens død en tid i unåde, men seinere høyt ansett, forfattet berømte memoarer om Ludvig den 11.s og Karl den 8.s liv og regjering.

KARL den store, frankernes konge 768—814, romersk keiser 800—814, født 742. I hans tid foregikk dannelsen av det store vesteuropéiske keiserrike og en forbigående svekkelse av feudalismen. Han sentraliserte regjeringsmakten og styrket landforsvaret, var meget interessert for organiseringen av det økonomiske samfunnsliv. — Handelen gikk sterkt fram, og en viss kulturell framgang var også merkbar (Karolingertiden). Hans sen-

traliseringspolitikk led til sist nederlag. Krigene mot sakser, slaver, avarer og arabere krevde store økonomiske offer, som ledet til de enkelte folkeslags løsrivelse og til en ny styrkelse av feudalismen.

Juniorer.

Vår egen spalte her i landets eneste frimerketidsskrift har lenge vært borte, altfor lenge. Grunnen til dette er den lille interesse blant oss juniorer etter krigen. Men nå setter vi i gang igjen og denne gang skal vi vise senioren at det virkelig fins tak i oss. Som dere ser står det over «For juniorer av juniorer». Med det menes at alle juniorer landet over skal skrive stoffet til juniorsidene. Redaktøren av disse sidene skal bare samle stoffet. Vi vil særlig få høre fra alle junior-klubbene landet over. Formenn: Sett dere ned og la oss få høre hva dere har drevet med etter krigen og hvordan interessen ligger an rundt om i landet. Etter hvert som vi mottar brevene fra dere skal de bli lest grundig og utdrag komme her på sidene. Og dere junior-klubber som har egne klubbaviser: Send oss hver gang et eksemplar og til gjengjeld skal vi her i Oslo sende dere vår «A-B-Posten», samt lage en fortegnelse over klubbaviser. Og på de steder hvor det ikke fins juniorklubber, ber vi juniorsamlere skrive til oss og fortelle hvordan interessen for frimerker er på deres hjemsted. På den måten kan vi kanskje klare å få dannet juniorklubber der det ikke fins sådanne.

Og så går vi inn for å få to virkelige flotte juniorsider. Bare send inn stoff. Alt har interesse: smånotiser, erfaringer og lengre artikler om sjeldne samleområder. Kort sagt: alt dere måtte ha på hjertet tar vi med glede imot.

Skal vi fortsette med konkurranser? La oss få høre deres mening, samt hvordan de skal være anlagt.

Nå står det altså til dere om vi skal få fortsette med 2 hele sider. Senioren har ellers god bruk for dem. Adressen er bare: Norsk Filatelistisk Tidsskrift, «Junior-samlere». Boks 46, Høvik.

Og så venter vi at brevene skal strømme inn.

Hengslet.

FILATELISTISK DEFINISJON

Generalsamlere er en person som vet meget lite om mange ting. Med tiden kommer han til å vite enda mindre om enda flere ting, og til slutt kommer han så langt at han vet ingen ting om alt.

FRIMERKENE FORTELLER

Det fins to typer frimerkesamlere. Den ene er den som bare setter merkene rett opp og ned i et album og hvor kanskje fortjenesten er det viktigste.

Den andre derimot gransker sine merker nøye. Ikke for å finne eventuelle feil han kan gjøre business på, som den første. Nei, han gransker merkene for å se hva de kan fortelle ham. Og når han skal sette merkene inn i sitt album, gjør han seg flid for at det hele skal bli pent utført. Det kunne jo hende at ikke-samlere kikket gjennom hans album. Jeg håper dere alle hører til siste gruppe, og det gjør dere rett i. Da vil utbyttet av filatelen bli så meget større.

Og til dere første vil jeg si: Les nedenstående og se hva frimerkene virkelig kan fortelle dere. Etterpå vil dere angre dypt at dere skeiet slik ut med filatelen.

Et frimerke og Panamakanalen.

At Panamakanalen er en uhyre viktig kanal, det er alle klar over. Men en annen ting mange ikke vet er at det var et frimerke som avgjorde hvor kanalen ble plassert.

Det var i 1902 at U.S.A. opptok Panamakanal-forslaget til debatt i Washington. Spørsmålet var imidlertid hvor den skulle legges. Skulle den gå gjennom Nicaragua via Nicaraguasjøen eller gjennom Panamatangen? Politikerne delte seg i to sterkt uenige leirer og kjempet med nebb og klør for sine forslag. Slik holdt de på uten å bli enige.

Da kom anledningen for Panamatilhengerne. 14. mai 1902 fant det sted et sterkt utbrudd fra vulkanen Montombo, som ligger i Nicaragua like ved den dengang foreslåtte kanalveg. Denne vulkanen er avbildet på Nicaragua-frimerkene i 1900-utgaven.

En av Panamakanalens ivrigste forkjempere, den franske ingeniør Buneau Varilla, utnyttet dette på dyktig måte.

Han kjøpte 96 merker med dette fjellet på og sendte et kort til hver senator i Washington. På kortet føyde han til «Frimerke fra Nicaragua — et offisielt vitnesbyrd om vulkansk aktivitet».

Dette overbeviste selv de hittil sterkeste tilhengere av Nicaragua-planen om dens farlighet — og ved den avgjørende avstemning ble det flertall for Panamakanal.

Et frimerke hadde sagt det avgjørende ord.

*

Her fikk dere et lite bevis på hva frimerkene kan fortelle. Har du andre slike historier, så bare send dem til oss.

KANALØYENE — ET NYTT SAMLEOMRÅDE

La oss i dag ta for oss et frimerkeområde som enhver kan skaffe seg komplett. Området er de engelske kanaløyene. Men før vi behandler de filatelistiske forhold, skal vi se litt på de geografiske og historiske forhold der.

Kanaløyene er en gruppe øyer som ligger i den engelske kanal, nær den franske kyst, vest for Cherbourg-halvøya. Hovedøyene er Jersey, Guernsey, Alderney og Sark. Den samlede befolkningen var i 1931 vel 93 000. Jersey er den største øya og er så stor som Oslo, Aker og Bærum til sammen. Den er tettbygd som Aker og Bærum. Dens størrelse er 117 kv.km. (Hele øygruppen 195.) Asfalterte veier går nesten som gater mellom de små landsbyene og bøndene kjører fra hovedstaden til låvedøra med to-etasje busser. De fleste gårder er middelsstore og bøndene er selveiere, med unntak på et par godser.

Mange med meg har sikkert undret seg over hvorfor øyene er engelske. De ligger jo like innpå Frankrike. Som dere vet fra historien var de engelske kongene hertuger av Normandi etter at Wilhelm Erobreren hadde erobret England. Øyene hørte inn under de engelske normannerkongenes hertugdømme i Normandi. 100 år etter det berømte slaget ved Hastings var Normandi svekket og øyene kom direkte under kong Johan av England. Siden har øyene vært både engelske og franske. Mens de var selvstyrte, gjaldt de som basis for smuglere og som tilholdssted for flyktninger. Engelsk innflytelse har vært langt sterkere enn fransk, og engelsk er hovedspråket på øyene. Fransk er derimot ennå offisielt rettsspråk.

Jersey har sin egen lille regjering og

sine egne lover. I lange tider har øyene hatt selvstyre innen den britiske trone.

Hvordan ligger næringslivet an der? De eksportvarer øyene har konsentrert seg om, er tomater og poteter. Tomathagene er som potetåkrene her og potetene har vel plass som kornet hoss oss. Jersey tjener også på turisttrafikken. Det fins flere små badebyer. St. Helier er den største med halvparten av øyas innbyggere. Det er en pen by på størrelse med Kristiansand. Byen har to aviser «Morgen-Posten» og «Aften-Posten» som aldri blir trykt i større opplag enn at alt går unna.

Mens matforholdene i selve England er dårlige, er det noe annet her. Melken er urasjonert.

Rundt om på øyene er det mange gamle ridderborger som minner oss om middelalderen. Lensvesenet hang lenge i her. Fra nord slår bølgene inn i dype huler når det er høyvann. Inne i hulene er det funnet spor etter fortidsmennesker.

Øygruppa ble besatt av tyskerne 30. juni 1940 og holdt besatt til 9. mai 1945, og det er disse dager som betegner begynnelsen og slutten på Kanaløyenes frimerketid. Det har alltid vært brukt engelsk mynt og frimerker der. Da så tyskerne kom, satt øyene inne med få merker. Da de alminneligste verdiene var brukt opp, gikk man over til å halvere de høye verdiene. Men dette kunne jo ikke gå i lengden. I 1942 ble det derfor laget egne merker for Jersey og Guernsey. Motivet var øyenes våpen, som jo også er Englands våpen. I 1943 kom det nok en serie med landskapsbilder. Alle merkene, i alt 15, er nokså primitive, men interessante, idet de vitner om en vanskelig tid for øyenes befolkning. Verdien av en slik samling er ca. 15 kroner.

(Artiklen er bygget for største delen på et manuskript fra den norske avdeling i B.B.C.)

VET DU...

hvordan navnet FILATELI ble til? Det var en fransk samler som foreslo navnet. Navnet er sammensatt av det greske ordet FILO = venn av, eller elsker, og det greske ordet ATE'LIA = skattefrihet. Da jo frimerkesamlerne liker merkene og et frimerke er et bevis for betalt porto, passer det i grunnen godt.

Møtereferater fra FORBUNDSKLUBBENE

D'herrer Sekretærer bes sørge for å sende inn referatutdrag omgående. Referatutdragene må være kortfattede, og skal være Redaksjonen i hende senest 5. i hver mnd. Sterkt forsinkede referater kan ikke påregnes inntatt.

OSLO FILATELISTKLUBB

Møte nr. 1225 ble avholdt mandag 14. april 1947, kl. 19.30 i Oslo Handelsstand under ledelse av formannen Arnstein Berntsen.

Til stede var 108 medlemmer og 8 gjester.

På møtekortet var det annonsert at møtet ville bli holdt i «Postjubileets tegn» og det viste seg

da også å bli et møte som svarte til forventningene, et av de store møter i klubbens historie.

Formannen åpnet møtet med en velkomsthilsen først og framst til foredragsholderne: Hovedbokholder Sundal, bestyreren av Postmuseet herr Tommelstad og herr intendant Paul Heurgren, Stockholm.

Styret hadde også innbudt d'herrer som var ansvarlig for den nye frimerkeserie, professor Steen, tegneren Per Frenger og grosserer Knut Moestue. Formannen ønsket også disse hjertelig velkommen.

Et kortfattet referat fra forrige møte ble opplest og vedtatt.

3 nye medlemmer ble opptatt: Lagerarbeider Uno Fosterud, Markveien 7, Oslo. Frimerkehandler Therkel Christensen, Søndreport 7, Aarhus. F. H. Frølich, Seattle, Washington.

Formannen meddelte at Bergensklubben har besluttet å dele opp sitt uttagete helark 4 skill. 1863 pl. 2. Arket er delt opp i par, striper, blokker og enkeltmerker under ledelse av en nedsatt komité. Medlemmer av klubben er fortrinnsberettiget ved kjøp og etter at disse er tilfredsstilt vil det bli anledning for andre å kjøpe. Inntekten går til husfondet.

Fra Scandinavian Collectors Club kan medlemmer få en spesialkonvolutt i anledning åpningen av the Centenary International Philatelic Exhibition i New York. Konvoluttene blir frankert med 5 cents merket med det norske flagg og avstemplet 17. mai.

Fra intendant Paul Heurgren har klubben motatt som gave 2. bind av The Postage Stamps of Sweden.

En del bilder fra 60-års jubileets utdeling av det Gyldne Posthorn ble framlagt.

I anledning postjubileet har postdirektør Sten Haug skrevet en artikkel i Norsk Filatelistisk Tidsskrift som formannen leste opp i sin helhet.

Man gikk så over til første foredrag av Hovedbokholder Sundal som talte om jubileumsseriens tilblivelse.

Foredragsholderen sa bl. a. at Postverket på forhånd var på det rene med at merkene ville bli utsatt for kritikk og for å gardere seg mest mulig mot denne hadde man mobilisert de aller beste krefter på området. For at motivene skulle bli historisk riktige, hadde man henvendt seg til

professor Steen; museumsdirektør Sigurd Willoch hadde ansvaret for det kunstneriske, og for å ivareta filatelistenes interesser hadde man tatt med Jarle O. Stensdal på råd. Som vanlig sto Moestue for trykningen og her var det små sjanser for kritikk og Moestue hadde anbefalt den framrakende tegner Per Frenger. Man fikk litt begrep om hva det ligger av arbeid bak en utgivelse av frimerker og medlemmene satte pris på herr Sundals måte å legge det fram på, både interessant og humoristisk som hans sluttrepplikk: «Personlig gleder jeg meg til det første angrep.» Formannen takket herr Sundal for at han hadde tid til å komme i klubben og holde dette kåseri og han visste at medlemmene satte pris på hans orientering om framgangsmåten.

Grosserer Moestue overrakte deretter klubben et delikat lite album i skinnbind. I albumet var oppsatt den nye serie samt en personlig dedikasjon. Medlemmene viste sin takknemlighet ved langvarig bifall.

Postinspektør Tommelstad besteg så podiet for å holde et kåseri om Postmuseet som skulle åpne 15. april. Herr Tommelstad ville helst kalle kåseriet en liten prat om arbeidet med og åpningen av museet. Han sa at tanken om et museum var nok ikke av noen ny dato idet det allerede i 1885 reiste seg roster som ga seg utslag i at det ble sendt ut et opprop til poststedene omkring i landet om å ta vare på ting av interesse. På den tid var det imidlertid ikke mange som personlig interesserte seg for saken uten Hans Larsen Berrum, som i sin tid skrev «Norges Posthistorie 1647—1814». I 1901 ble det holdt en kulturhistorisk utstilling på Folkemuseet, og her var det Berrum som ledet postavdelingen. Dette var faktisk den aller første begynnelse og siden har man da samlet sammen etter evne. Stadig har det vært umulig å skaffe lokale til museet, så alle de ting som man har fått tak i har vært henvist til lagring i kasser på forskjellige loft. Følgen har vært at en mengde ting er blitt ødelagt. Herr Tommelstad hadde imidlertid lagt et stort arbeid for dagen, dels ved å få i stand de virkelige ting, dels ved å rekonstruere i modells målestokk. Museet er også i besittelse av en imponerende samling frimerker som for filatelistene er det viktigste. Herr Tommelstad uttalte at museet hadde vært en umulighet uten ingeniør Engesgaards assistanse. Herr Engesgaard hadde like siden 1938 vært beskjeftiget med å montere frimerkesamlingen som omfatter en meget fyldig Norgessamling samt en generalsamling som teller ca. 80 000 objekter. Herr Engesgaards måte å montere frimerker på er vel kjent av medlemmene og de vet at det er smakfullt og framfor alt filatelistisk riktig gjort.

Formannen takket herr Tommelstad og satte pris på herr Tommelstads avslutning hvor han ønsker medlemmene hjertelig velkommen til museet. Formannen rettet også en takk til herr Engesgaard for hans innsats i opprettelsen av museet.

Ved velvillig tilbud fra intendant Heurgren fikk medlemmene anledning til å se annen halvdel av den film som det Svenske Postverk har sendt ut over landet i propagandaøyemed. Det var meget morsomt å se hvor meget Sverige gjør for sine kunder og filmen ble fulgt med intens interesse. Bildene ble supplert med små innlegg fra herr Heurgren. Formannen takket

ham for at han var kommet og for at han ved alle leiligheter viste vår klubb så stor interesse.

Formannen omtalte at klubben på Postverkets 300-års dag ville overrekke et keramikkfat istedenfor den vanlige adresse som mange synes er kjedelig. Fatet er utført av keramiker Whist etter tegning av Jørgen Stousland, og ble framvist for medlemmene.

Møtet ble hevet kl. 21.45 hvorefter det var fellesspisning. Ved bordet deltok 47 stk. inklusiv styrets gjester. Det ble servert en kjøttrett med rødvin og is og sherry. Selskapet hadde hele tiden den aller beste stemning og varte innover de små timer.

Møte nr. 1226 ble avholdt mandag 28. april 1947 kl. 19.30 i Oslo Handelsstand under ledelse av formannen Arnstein Berntsen.

Til stede var 82 medlemmer og 2 gjester.

Referat fra forrige møte ble opplest og vedtatt. 2 nye medlemmer ble opptatt: Politikonst. Sverre Holm, boks 206, Voksenlia. Disp. Georg Haller, Svoldergt. 8 a, Oslo.

Formannen berettet kort om festlighetene omkring postjubileet. Åpningen av Postmuseet foregikk kl. 10 i nærvær av innbudte gjester og autoriteter. Formannen overleverte ved denne anledning O.F.K.s gave, det tidligere omtalte keramikkfat. Seinere på dagen var det festmøte i Universitetets Aula hvor H. M. Kongen, H. K. H. Kronprinsen og H. K. H. Kronprinsesse Märtha var til stede.

Om aftenen var det fest i Hotel Bristol for gjestene. Festen ble meget vellykket med spesialarrangementer. Bl. a. forekom spesialstempel med ordene «Postverket 300 år».

En del bytteønsker ble framlagt ved Holtan.

I anledning av Nordisk Frimerkeutstilling i København anmodes medlemmene om å kjøpe utstillingens merkater i ark à 20. Prisen er kr. 1.00 pr. ark.

Dan Thune-Larsen holdt så foredrag med lysbilder om «Frimerkeprisene gjennom årene, særlig for norske merker. Hva bestemmer merkeverdien?» Foredragsholderen hadde gjennomgått alt av norsk litteratur og viste medlemmene gamle prislister hvor de store kanoner kostet en bagatell i partier på 100. Han framholdt at prisene på de dyrere merker kom av en sund utvikling av prisene, på bakgrunn av merkenes opplag og svinn. Av nyere merker var det vanskelig at merkene ville stige idet folk er flinkere nå til å ta vare på dem. Ned gjennom tidene er det gjort flere forsøk på å beregne merkenes verdi matematisk. Det viser seg imidlertid at det sjelden holder mål, det er naturligere at verdien bestemmes av markedet. Dessverre var lysbildegjengivelsen meget dårlig, men bildene fikk så god forklaring at dette ikke spilte stor rolle denne gang.

Formannen takket Thune-Larsen for de aktuelle ting han hadde dratt fram i sitt foredrag og framholdt at foredragsholderen vel var den mest kompetente og berettiget til å holde et sådant foredrag.

Under eventuelt framkom Ulleberg med nyheter som er innløpet til biblioteket siden han overtok. Han sa at han ville holde medlemmene underrettet om alle nyheter som innløp etter hvert. Han minnet også om at medlemmene må levere tilbake bøker og tidsskrifter som var lånt.

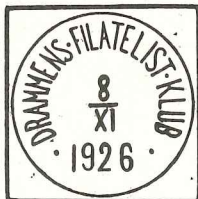
Han etterlyste bl. a. Norsk Filatelistisk Tidsskrift 1. årgang nr. 9, 10 og 11. Hvis noen av medlemmene ville avse disse eksemplarer, vil han være takknemlig. Han mottok også med glede bøker og tidsskrifter som medlemmene ikke lenger har interesse av.

Stensdal opplyste at det er kommet ut et nytt merke, nemlig 30 øres tjeneste i grå farge. Det er sannsynlig at posthorn- og løvemerkene kommer i bruk igjen fra 1. januar 1948.

Møtet ble hevet kl. 21.30.

Stousland.

DRAMMENS FILATELISTKLUBB

avholdt møte nr. 200 mandag den 14. april kl. 19 i Central Hotell. Formannen, ing. Sverdrup, innledet møtet med å ønske alle tilstedeværende velkommen. Referat fra forrige møte ble opplest og godtatt uten noen bemerkninger. Deretter ga formannen ordet til aftenens foredragsholder,

herr Peter Ek, som framla sin flotte samling av britiske sølvjubileums- og kroningsmerker som ble studert meget ivrig. Foredragsholderen fortalte deretter litt om de framlagte merker og leste til slutt en artikkel fra Nordisk Filatelistisk Tidsskrift om det engelske frimerketrykkeriet. Formannen takket herr Ek for det interessante foredrag, som deretter ble belønnet med kraftig bifall.

Neste post på programmet var «Gjettekonkurranse». Den ble avvirket på en meget morsom og humoristisk måte. Det var oppsatt premier til beste besvarelser og de tilfalt:

1. pr. lektor R. Bassøe. 2. pr. deltes mellom frim.handler R. Breda-Sørensen og Edw. Kierulf.

Innkommen post ble referert.

2 av klubbens medlemmer var lørdag den 12. april på Drammens postkontor ute for det tilfelle at de som samlere ble nektet kjøp av dagens kurserende frimerker.

Ved elskverdig imøtekommenhet fra Postverkets side fikk man anledning til å studere den nye frimerkeserie i anledning av Postverkets 300 års jubileum.

Møtet fortsatte utover aftenen med bytting av frimerker og selskapielig samvær.

35 medlemmer og 0 gjester var til stede.

Møte nr. 201 ble holdt mandag den 12. mai kl. 19 i Central Hotell. Møtet ble ledet av formannen, ing. Sverdrup. Referat fra forrige møte ble opplest og godkjent. Det ble referert korrespondanse fra Tønsberg Filatelistklubb om fellesmøte den 31. mai i Tønsberg. Et «spørreskjema» som var blitt sendt til alle medlemmer om forslag og ønsker for foredrag etc. og andre programposter ble deretter omtalt. Dessuten ble det besluttet å oversende til Forbundets styre en anmodning om at Postverket burde sende ut sine meddelelser etc. gjennom «Samlerluka» meget tidligere enn nå, så alle klubber kunne referere meddelelsen på møte før for eksempel nye frimerker utkom. En del indre anliggender ble også behandlet.

Aftenens foredragsholder, herr agent Eugen Hanssen, Tønsbergklubbens mangeårige formann,

holdt et meget interessant og lærerikt foredrag om Falklands-øyene og om frimerker derfra. Foredragsholderen fortalte flere morsomme episoder fra den vanskelige postgang og om de postale forhold der i årenes løp. Foredraget ble belønnet med kraftig bifall, som gjentok seg etterat formannen hadde takket ham og uttalt ønsket om at foredragsholderen måtte høste laurbær på den Nordiske Frimerkeutstilling i København i år, hvortil foredragsholderens samling om Falklands-øyene var antatt. Medlemmene studerte med stor interesse den framlagte flotte samling, som også inneholdt flere sjeldenheter.

En utlodning av ubrukt 20 kr. Sverige til «Stigende Fond» innbrakte kr. 27.00, men utlodningen fortsetter på neste møte.

Deretter var det kammeratslig samvær og frimerkebytte. — Til stede var 23 medlemmer og 2 gjester.

A. B.

KRISTIANSANDS FILATELISTKLUBB

Årsberetning for 1946.

Kulminasjonen er nådd. Interessen for frimerkesamling er ikke lenger så intens som i okkupasjonsårene. Tilgangen på nye medl. er ikke så rikelig og kjøpelysten heller ikke så stor som vi har vært vant til i de seinere år. Nå som folk fritt kan dyrke andre hobbies som sport, teater, musikkliv m. v. har vår hobby fått farligere konkurrenter. Måske av denne grunn er møtedeltagelsen i tilbakegang. Dette er det som har satt sitt preg på året 1946.

Men her er også lyspunkter. Reiserestriksjonene er vekk, slik at filatelister land og strand rundt kan sette hverandre stevne når som helst de måtte ønske det. Dette faktum har også preget året som svant.

Norsk Filatelistforbunds landsmøte i Oslo i pinsen var godt besøkt. Således møtte d'herrer Kaare Peersen og Sigurd B. Johnsen fra vår klubb. Landsmøtet traff mange viktige beslutninger hvorav vel kontingentforhøyelsen må sies å være den viktigste. Forbundet vil herved få bedre arbeidsmuligheter til beste for norsk filateli.

Videre hadde vår klubb i vår et propaganda-møte i Mandal som var meget vellykket. Her hadde samlere fra Farsund, Mandal og Kristiansand satt hverandre stevne.

Og i høst hadde vår klubb den fornøyelse å få besøk av Grimstadsamlerne. Også dette møte var i alle deler vellykket. Det har sin store betydning en gang iblant å kunne møtes med samlere fra andre klubber, hvorfor det ble foreslått at disse møter burde bli årvisse, vekselvis i Grimstad og Kristiansand S.

Medlemstallet pr. 1. jan. var 84 og pr. 31. des. 81. Der er i årets løp innmeldt 1 medl. og utmeldt 4. En tilbakegang på 3 medl.

Frammøtet er gått noe tilbake i forhold til de seinere år, idet kun gjennomsnittlig 16 har besøkt møtene i 1946 mot 20 i 1945 og 19 i 1944. Størst var frammøtet den 23. nov. med 23 medl. og minst den 9. mai og 28. nov. med 10 medl. 3 medl.

har besøkt årets samtlige møter, nemlig d'herrer M. Berg Thomassen, Sigurd B. Johnsen og P. Munksgaard.

Der har vært holdt 15 møter, hvorav 1 generalforsamling. Styret har hatt 9 møter.

Herr Kaare Peersen har også i år holdt 2 foredrag. På Mandalsmøtet talte han om «Hvorfor og hva samler vi?» og på Grimstadmøtet om kunstmalerne Rubens og Van Dyck. Det siste er vel det ypperste som er framført i vår klubb.

I 5 min. serien har de fleste av klubbens medlemmer vært frampå, med de forskjellige temaer både i og utenfor filatelen. Spesielt må nevnes herr Munksgaards kåserier som alltid har tilhørernes interesse.

Forskjellige samlinger fra så vel medlemmer som andre har vært framvist på møtene til udelte glede.

Biblioteket har i år mottatt en større gave etter avdøde H. G. Hansen vesentlig bestående av gamle årganger av Nordisk Filatelistisk Tidsskrift i innbunden stand. Hertil kommer den vanlige tilgang på kataloger og tidsskrifter.

Fra herr Jacob Lauritsen har klubben mottatt som gave AFA nr. 12 Bremen til en verdi av kr. 225.00.

Til Nasjonalhjelpen har klubben bevilget kr. 100.00.

De fleste av klubbens møter har vært holdt på Katedralskolen. Kun ved særskilte anledninger har man leid bedre lokaler.

Klubbens driftsregnskap viser et overskudd på kr. 28.59. Det minste på mangfoldige år. Den store tilbakegang i sirkulasjonsvirksomheten må nok ta skylden herfor. Klubbens samlede formue pr. 31. desember er kr. 8 161.76.

Her kan også nevnes at klubbens regnskapsførsel er omlagt til dobbelt bokholderi med kassajournal og hovedbok, således at vi nå har et lett oversiktlig regnskap.

For å skaffe best mulig renteavkastning av klubbens fondsmidler, har vi plasert det meste herav på 6 mnd. oppsigelse i Sparebanken.

Sirkulasjonsvirksomheten har i siste regnskapsår hatt en omsetning på kr. 2 260.00 hvilket etter de nåværende omstendigheter må sies å være bra. Nettofortjenesten herav er kr. 241.83.

Klubbens auksjonsvirksomhet ligger for øvrig i dødvannet nå, når unntas de auksjoner som huskomiteen har arrangert. Her er sikkert virkefelt for en dertil egnet dyktig mann.

Huskomiteen har utfoldet en livlig virksomhet og framlegger egen årsberetning.

Stiftelsesdagen har i år vært feiret for første gang på mange år. Nytt var dessuten at vi denne gang hadde damene med.

Tradisjonen med klubbens årlige sommerutflukter for medlemmer med damer ble også tatt opp igjen etter å ha ligget i dødvannet de siste år.

Samarbeidet i styret har gått bra. Et avbrekk var det dog at begge sekretærene i sommer forlot byen, men suppleantene har utfyllt deres plasser på en fortrinlig måte. Forholdet mellom styret og medlemmene har vært det beste.

Kristiansand S., den 6. februar 1947.

Sigurd B. Johnsen, formann. Kaare Peersen, viseformann. P. Munksgaard, 1. sekr. P. Th. Lund, 2. sekr. Arne J. Hansen, kass.

SANDEFJORD FILATELISTKLUBB

avholdt ordinært medlemsmøte på «Ritz» tirsdag den 1. april 1947 klokken 18.

Til stede var 14 medlemmer og 3 innbudte.

Formannen åpnet møtet ved å ønske de fram-møtte medlemmer og gjester hjertelig velkommen, og man gikk deretter over til forhandlingene.

Protokollen fra forrige møte ble opplest og godkjent.

Formannen refererte et rundskriv fra Post-verkets frimerkeutsalg om de nye merker som utkommer den 15. ds.

Formannen framla derpå tanken om å avholde en frimerkeutstilling og ba om uttalelser fra medlemmene. Et par av medlemmene uttalte at der kreves lang tid til forberedelser for avholdelse av en sådan utstilling, og dette ble støttet av herr Eugen Hanssen fra Tønsberg Filatelistklubb som påviste flere av de vanskeligheter en ville støte på, men anbefalte absolutt at en sådan utstilling burde bli holdt og at den støtte som kunne gis ville bli ytet fra Tønsberg Filatelistklubb. Det ble derpå uten motsigelse bestemt at en utstilling skulle forsøkes avholdt ut på høsten en gang, og etter en del debatt ble følgende arbeidskomité valgt: Revisor C. L. Verde, herr Arne Peterson og herr L. Krohn-Hansen. Revisor Verde framla derpå ønsket om full bemyndigelse til å foreta de nødvendige forhåndsundersøkelser; hvilket ble enstemmig godkjent.

Herr Eugen Hanssen fra Tønsberg holdt derpå et meget interessant foredrag om Falkland-Island og dets frimerker, og framviste derpå sin rikholdige samling derfra.

Foredraget og framvisningen ble mottatt med begeistring og interesse fra medlemmene, og formannen takket på klubbens vegne.

Møtet ble derpå hevet ca. klokken 20.30.

A. Hjelm-Johnsen, sekr.

TROMS FILATELISTKLUBB

holdt sitt 150. møte onsdag 26. mars heime hos E. Eriksen. Det viste seg nemlig at formannen var reist fra byen uten å ha ordnet med det faste møtelokalet. Følgende medlemmer var møtt fram: Berg-Larsen, Eriksen, Fagerbakk, Gudmundsen, H. Johansen, Støusbøll og Wilhelmsen.

Referat fra årsmøtet ble referert og vedtatt. Det ble deretter referert en del av styrets vedtak, bl. a. et større kjøp av filatelistisk litteratur. Medlemmene hadde heller ikke noe å innvende mot det.

Deretter ble det en del diskusjon om klubbens jubileumslotteri, som endte med at det hele ble overlatt styret. Det ble likeledes en stor diskusjon om styrets vedtak om å innføre faste møtedager. Det gikk imidlertid gjennom at det for hver sesong skulle settes opp en møteplan, men medlemmene ville likevel ha tilsendt innkallelse for hvert møte.

Wilhelmsen holdt så et lite kåseri som i stor grad antet seg som en samtale med de andre medlemmene. Emnet var «Småpussigheter omkring de nyere amerikanske merkene».

Auksjonen vakte ingen interesse, så London-serien overtrykt 1/5-43 ble ikke solgt. Deretter var det gratislotteri, og møtet sluttet rundt kaffebordet.

Sekr.

BERGENS FILATELIST-KLUB

Møte nr. 333 holdtes 13. mars 1947 på Astoria under ledelse av den nye formann, rettsskriver Maalstad. Det nye styre hadde konstituert seg slik: Formann Maalstad, viseformann Johs. Jellestad, 1. sekretær F. C. Moldenhauer jr., 2. sekretær Egil Falkanger, kasserer F. C.

Svendsen jr. — Klubbens postadresse er nå formannen, postboks 144, Hop st.

Til stede på møtet 28 medlemmer. Som nytt medlem opptokes contractor Marius Barstad. — En morsom filatelistisk gjettekonkurranse ble ledet av Jellestad, som la ut 6 objekter. Medlemmene fikk se på disse i 10 sekunder og skulle deretter skrive ned, og i riktig rekkefølge, svarene på de spørsmål som var lagt ut ved hvert enkelt objekt. Ett av objektene var således et av jubileumsfrimerkene 1914 fra Norge, og spørsmålet her lød: «Hvem er den mann som står midt på bildet her?» Seierherre ble Leganger, med Mæland, Bolstad, Wiborg og det nye medlem Barstad hakk i hel. Som premier var oppstilt de utlagte objekter. — Deretter lansertes den nye programpost «spørretime», som styret venter seg meget av, og som man håper å kunne få glede av som fast programpost en tid framover. Medlemmene kan her komme fram med sine filatelistiske spørsmål, og vil om mulig få dem besvart på stedet av de tilstedeværende.

En vellykket auksjon avsluttet møtet, etter at F. C. Moldenhauer jr. kort hadde demonstrert en samling Australia brukt, oppsatt på Yvertblad, under posten «Blader fra en generalsamling».

Ref.

HØNEFOSS FILATELISTKLUBB

holdt årsmøte 26. mars hos dr. Norbye. Frammøtet var meget bra. Arsberetningen ble opplest og vedtatt uten bemerkninger. Regnskapet ble likeledes vedtatt. Byttekontoen viste en omsetning på ca. 205 kroner, mot ca. 1200 kroner i 1945.

Ved valgene ville formannen, Sigurd Brenden, helst slippe gjenvalg. Foreslått ble Brenden og Rolf Skaar. — Valgt ble Rolf Skaar. Etter loddtrekning skulle viseformannen, Eli Norbye, og kassereren, Odd Solbakken, gå ut. Begge ble gjenvalgt. Styret består nå av Rolf Skaar, formann, Eli Norbye, viseformann, Odd Solbakken, kasserer, H. Harlund, sekretær og Eiv. Fossheim, styremedlem.

Etter årsmøtet var det festlig og hyggelig samvær som varte til ut i de små tmier.

Sekr.

Franz Schubert

1797-1947

Med Grillparzermerket innledet Østerrike en ny serie uten tilleggsverdi som skal hedre landets store menn på det kulturelle område. Som nr. 2 i rekken kommer nå et 12 gr. merke grønt for innenriks brevporto med bilde av Franz Schubert.

Det er i år 150 år siden Franz Peter Schubert så dagens lys som ellevte barn i en søskenflokk på 19. Faren var skolelærer og bosatt i Wienerforstaden Lichtenthal. Franz viste tidlig sine musikalske anlegg og kom som elleveåring med i byens guttekor og orkester som fiolinist. Han lærte derfor tidlig de klassiske verker og tidens komposisjonsteknikk å kjenne, og han forsøkte seg også selv som komponist. Hans første verk vant bifall hos hans lærere, men førte til en bitter strid med faren som forviste ham fra hjemmet. Først ved morens dødsleie i 1812 kom det til en forsoning og den unge Franz fikk fritt utvikle sine musikalske anlegg. Etter farens ønske tok han imidlertid post som hjelpe-lærer ved siden av. Dette gikk ikke lenge, og siden helliget Franz Schubert seg helt og holdent til sin komponistvirksomhet.

Gjennom sitt 31 årige liv komponerte Franz Schubert en rekke verker på de forskjellige felter. Han skrev operaer (som imidlertid er mindre påaktet), messer, korverker av geistlig og verdslig innhold, symfonier hvorav C-dursymfonien og den ufullendte i h-moll er mest kjente, kammermusikk, og var en banebryter for firehendig klavermusikk.

Men det er på sangens område Schubert nådde høyest. Han oppholdt seg to sommere på grev Esterházy's slott i Ungarn som musikkklærer, og den ungarske folke-musikk som han lærte å kjenne der, satte siden dype spor i hans seinere verker. Schubert satte i alt musikk til ca. 600 sanger hvorav over 100 til tekster av Goethe. Av de mest kjente er Goethes

«Erlkönig» og «Haidenröslein», Heines «Am Meer» og Rückerts «Du bist die Ruh».

Schubert levde hele sitt liv i kummerlige kår, og da han ble alvorlig syk i 1828, hadde han ikke motstandskraft nok og sovnet stille hen den 19. november.

Først forholdsvis seint forsto man hvilken uhyre skaperkraft og fantasirikdom man her hadde mistet, spesielt når man tenker på at alle hans verker var komponert i det forholdsvis korte tidsrom av 15 år. Ved siden av de andre klassiske østerrikske mestere Haydn, Mozart og Beethoven står Schubert som en der har gitt menneskeheten de største musikalske skatter.

TH.

Samler-annonser.

Ich bin Ihr Einkäufer u. Lieferant in grossen u. kleine in Europeaneuheiten, Bündel, Massenware, Pakete, Partien u.s.w. Österreich Donau-staaten sofort nach erscheinen, Spezial- Briefmarken- Farbenführer, schreiben Sie mir bitte Ihre Wünsche. Tausche Österreichneuheiten auf Einschreibe — Luftpostbrief gegen ebensolche Ihres Landes als Gegenwert nehme ich gerne Liebesgabenpakete.

Dipl. Kfm. H. Zahn. Briefmarken. Karl Meisselstrasse 1 Wien 20/XX. Austria. Referenz: Liga für Menschenrechte Landesverband Austria Wien IX.

Leverer nyheter fra Bulgaria, pakker etc.

Athanas Iv. Kostov, frimerker en gros, P.O.B. 695. rue Dobri-Voinikov 9, Sofia, Bulgaria.

U.S.A. katalog, 2. opplag, heftet kr. 2.75. Do. kartong kr. 3.50. Standard 47, heftet kr. 3.50. Rylund 47, heftet kr. 2.00. U.S.A. begynner album, ca. 400 illustrasjoner, kartong kr. 3.75. Porto ekstra. Innbetaling til Norsk Filatelistisk Tidsskrift, Kringsjåvegen 8, Jar.

Stella Filatelist Forlag A.s., Frederiksborggade 34, København K.